

У народі застерігали: неробство веде до нещастя. Навіть народження дитини народною свідомістю сприймалося як прихід на світ нового трудівника чи трудівниці. Тому найперші магичні дії, коли дитина побачила світ, були спрямовані на те, щоб прищепити їй працелюбність. **Зав'язуючи пуповину хлопцеві, баба-повитуха бажала, щоб той "книжку читав і дрова рубав", а дівчинці - "аби хліб жала, на сорочку пряла"**.

Через пісні, казки, прислів'я та інші засоби фольклору народ відкривав перед дитиною красу людських взаємин, прагнув одухотворити людську працю, побут, навчити жити за законами краси. У народній педагогіці дитина розглядається, як неоціненна частка природи, і її виховання підпорядковується загальним законам.

Вважалося, що дієвим чинником сімейного виховання є спільна трудова діяльність батьків і дітей. Дітей слід залучати до сімейної праці, вони повинні мати конкретні трудові обов'язки, адекватні їх віковим можливостям. **Така співпраця дітей з батьками має сильніший виховний вплив, ніж словесні повчання.**

виховання значною мірою залежить від організації домашнього побуту, традицій сімейного життя: порядку в сімейному господарстві, залучення дітей до розподілу бюджету сім'ї, загального режиму дня. **Домашній затишок**

облагороджує дітей. Стрітення Господнє: історія, традиції та звичаї
Стрітення Господнє – це пам'ять зустрічі (стрітення) в Єрусалимському храмі Дитя Ісуса з благочестивим старцем Симеоном, якому Святий Дух передбачив, «що він не побачить смерті, доки не побачить Христа Господнього». Відзначають свято щорічно 15 лютого (2 лютого по ст. Стилем). Воно відноситься до дванадесятих неперехідних свят.

Стрітення Господнє: історія і значення свята

За стародавнім іудейським звичаєм, на сороковий день після появи на світ хлопчика-первістка батьки повинні були принести його в храм, щоб присвятити Богові. Матері дитини протягом цих сорока днів заборонялося входити в храм: це були дні очищення. Хоча Марія, ставши Матір'ю Господа, освятилась Його народженням, і не перестаючи бути Дівою, не потребувала в очищенні за загальним законом, але по глибокому смиренню підкорилася його приписанню.

Представляючи дитину Господу, його викупували; в якості викупу батьки приносили жертву: багаті барана або тільця, бідні – двох голубиних пташенят. Діва Марія принесла до храму Дитятко та двох голубів за Нього в жертву.

Тоді в Єрусалимі жив благочестивий і праведний старець Симеон, якому Дух Святий відкрив, що буде жити він до тих пір, поки не побачить Христа. За навіюванням Духа Божого Симеон прийшов в храм якраз тоді, коли батьки принесли туди Немовля Христа, щоб вчинити над Ним законний обряд. Старець взяв на руки Ісуса, чому і називається Богоприємець, благословив Його і промовив: «Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по слову Твоєму, зі світом; бо побачили очі мої Спасіння Твоє, яке Ти приготував перед лицем усіх народів, – світло і просвітництво язичників і славу народу Твого Ізраїлю».

В цей же час в храмі була 84-річна вдова Анна. Вона теж прославляла Господа і говорила всім, що Немовля Ісус і є обіцяний Спаситель. У цей

день Ісуса присвятили Господу, а Симеон і Анна-пророчиця оголосили Його Спасителем.

Стрітення: традиції святкування, обряди і звичаї

Про це свято згадувалося ще в III-IV століттях. У Стародавньому Римі на початку лютого відзначали свято покаяння, посту і очищення, яке було пов'язане з підготовкою до весняних сільськогосподарських робіт. За повір'ям, перед весняними роботами необхідно очиститися від гріхів і подбати про те, щоб умилостивити тих духів і богів, від яких залежали життєве благополуччя і успіхи в господарських справах. У християнському святі Стрітення збереглися деякі очисні обряди, спрямовані проти злих духів.

Стародавні слов'яни в лютому відзначали своє весняне народне свято, яке за часом збігалось зі Стрітенням. І сьогодні в північно-західній Росії відоме свято під назвою Громниця, під час якого шанують вогонь. Наші пращури розрізняли вогонь земний і вогонь небесний. Небесний вогонь, що приходить у вигляді блискавки з неба, вважали священним, а його прояви – божественними. Особливо цінували живий вогонь, який ритуально запалювали тертям дерева об дерево. Від нього запалювали вогонь домашнього вогнища.

Вважалося, що виготовлені на Громницю свічки, мають приховану чудодійну силу, що оберігає будинок від блискавок і грому, а також від будь-яких неприємностей. За повір'ям, такою свічкою з метою захиститися від пристриту підпалювали шерсть у тварин і волосся у людей. Раніше на Громницю освячували хліб-сіть, які зберігали в будинку як надійний засіб від пожеж. Якщо все-таки траплялася пожежа, цей хліб-сіть кидали в вогонь або в сторону, куди хотіли відвести вогонь.

Під час Служби Божої стежили за свічками і ворожили: у кого першого згасне, той і помре раніше. А у кого після виходу з храму на шляху додому вогонь не згасне, а ще якщо віск на руку впаде трьома краплями, той буде щасливим. Погашену ритуальну свічку розламували і розкладали в хлівах, щоб захистити худобу.

Звичай вносити на Стрітення до церкви свічки для освячення в римській церкві отримав свій початок при папі римському Сергія. Встановлений він був для протидії язичницького святкування, яке відбувалося на початку лютого в честь Прозерпіни, Фебра та інших язичницьких богів і супроводжувалося запаленими смолоскипів.

На Русі ще був поширений символічний обряд продажу дитини. Кому-небудь з перехожих, переважно старій, через вікно передавали дитину, за яку вона сплачувала якусь суму. Повертаючи батькам малюка, вона говорила: «Живи на моє щастя». На отримані за дитину гроші купували

свічки. Вважалося, що їх полум'я запалює вогонь життя, а обряд продажу дитини «прив'язує» її до життя.

З передоднем свята Стрітення пов'язано одне давнє повір'я, яке і до ХХ століття ще подекуди збереглося. У давнину в цей день заклинали мишей. До кінця зими миші, з'ївши свої їстівні припаси, починають годуватися за рахунок селян. Щоб захистити від гризунів скирти і стоги звали старого-знахаря, який читав спеціальну захисну змову:

«Як залізо на воді тоне, так і вам, гадам, згинуть в пекло, в смолу кипучу. Не жити вам на білому світі, не бачити вам трави мурави, не топтати золотого ячменю, не гризти вам повнотілого жита, не точити вам пахучого сіна. Заклинаю вас, мишей, моїм міцним словом на віки віків. Слово моє нічим не порушила!».

По-слов'янськи Стрітення означає зустріч.

На Стрітення зима весну зустрічає, заморозити хоче, а сама від свого хотіння тільки потіє.

Зима з весною зустрілися вперше.

Зима-зима заохала, до тепла повертає.

Перед тим, як настануть сутінки, діти на пагорбі закликали сонечко показатися. Якщо і справді перед заходом вигляне сонце, значить, останні морози пройшли, а якщо ні – очікуються сильні морози близько [Власьєва дня \(24 лютого\)](#).

З цим святом пов'язано безліч погодних прикмет:

Яка погода на Стрітення, така і весна буде.

Якщо відлига на Стрітення – весна рання і тепла, якщо холодно – холодна і затяжна.

Капель на Стрітення – до врожаю пшениці.

Якщо ввечері напередодні Стрітення небо буде зоряним, то і весна пізніше звичайного завітає.

Якщо в Стрітення вітряна погода, то чекай доброго врожаю плодових дерев.

Сніг випав вранці – до врожаю ранніх хлібів; якщо в обід – середніх; якщо ввечері – пізніх.

І хоч говорили: «Покров – не осінь, Стрітення – не зима» і «на Стрітення каптан з шубою зустрілися, а циган шубу продає», – однак все одно ще чекали морозів.

«Сонце на літо, зима на мороз» – це теж про день Стрітення. Іноді в лютому кілька діб стояли справжні, тріскучі морози, але все одно частенько на Стрітення наступає відлига, яка нагадує дбайливому господареві, що прийшов час зайнятися лагодженням сільськогосподарського інвентарю. Для цієї роботи в народному календарі відведено спеціальний день, який наступний за Стрітенням ([16 лютого](#)) і називали його Лагодження.

Лагодження – по сохи поминки.

У Лагодження день вдосвіта встає – лагодить збрую літню і борону сторічну.

У цей день оглядали збруї, починали готувати для посіву насіння і виганяти з хліва в загін худобу.

В ніч з Стрітєння на Лагодження дуже побоювалися домовика. Існувало повір'я, що в цю ніч домовик може і коня «заїздити». Тому ще з вечора коням прив'язували батіг і онучі (по В. Далю – частина взуття, обгортка на ногу, замість панчіх) на шию, щоб домовик не зміг нашкодити коню, вважаючи, що на ньому сидить господар.

Задобрити домовика намагалася і господиня будинку. Вона після вечері виставляла горщик каші, обкладаючи його гарячим жаром. Іноді, щоб приборкати домовика, запрошували знахаря-відуна, який у дворі різав півня і, обмочив кров'ю віник, обмітали їм всі кути на дворі і в будинку. Після такого обряду домовика можна було не боятися.

На Стрітєння годують племінних птахів: курей пригощають вівсом, щоб краще неслися, і яйця були смачніше і крупніше.

Годуй курей вівсом – навесні і влітку будеш з яйцем.

Господарі в день Стрітєння трясли руками дерева, щоб були з плодами. У лютому обов'язково білили стовбури плодових дерев, щоб захистити їх від сонячних опіків в березні.

У Стрітєння набирали сніг, вірячи, що отримана з нього вода – відмінний засіб від хвороб і життєвих негараздів. Особливо цінували талу воду, що стікає з дахів. На цій воді замішували тісто і робили коржі, які під час хвороб давали людям і домашнім тваринам.

На Стрітєння Господнє в церквах освячують воду. Вважається, що початком цього звичаю послужив обряд в давньохристиянської церкви освячувати воду на початку кожного місяця. У минулі часи він служив протидією іудейським обрядам під час святкування молодика.

Традиції Стрітєння

Цього дня у церквах відбувається освячення води та свічок. У давнину воду для свята збирали з бурульок і давали її із собою чумакам, що вирушали в далеку дорогу, а також напували домашніх тварин і худобу, щоб вони не хворіли. Вважалося, що вода на Стрітєння набуває цілющої сили.

У свято також прийнято у молитвах звертатися до Спасителя та просити про допомогу у справах та здійсненні мрій. Вважається, що щира молитва обов'язково буде почута.

У свято також прийнято ворожити на врожай: на ніч ставили тарілку з зерном у двір, а вранці дивилися, чи на ньому є роса. Якщо роса була, цього року чекали на багатий урожай.

У свято прийнято збиратися за святковим столом сім'єю та молитися. Цього дня слід пробачити образи, виявити розуміння та доброту.

Після Стрітення люди приступали до традиційних «весняних» справ: готувалися до сівби, білили дерева, переганяли худобу. Молодь тим часом влаштовувала традиційні гуляння.